

8964 KUL Ges. Priv. I

Versie 2025/6

Inhoud

I. Inleiding.....	1
1.1. Kenmerken van de geschiedenis van het moderne privaatrecht	1
1.1.1. Afbakening	1
1. Wat is het privaatrecht dat we behandelen?	1
2. Wat verstaan we onder het publiekrecht?	2
1.1.2. Chronologie	3
3. Wat is het belang van de historische chronologie?	3
4. Hoe definiëren we de “moderne tijd” die we behandelen?	4
5. Wanneer situeren we het einde van de moderniteit?.....	5
1.1.3. Kenmerken van de moderniteit.....	6
6. Wat verstaan we onder de rationaliteit en het empirisme in de moderne periode? 6	
7. Bespreek het individualisme als kenmerk van de moderne periode	7
8. Wat is de invloed van industrialisatie en kapitalisme?	8
9. Hoe configureren revoluties de moderne samenleving?.....	9
1.1.4. Standaard visie op het moderne privaatrecht	10
10. Wat verstaan we onder het Praesentisme?	10
11. Hoe uit zich het Presentisme in de standaard visie op de Europese rechtsgeschiedenis?	11
Achtergrond: Paul Koschaker	12
12. Wat is de europeanisering van het recht?.....	13
13. Wat is de Europese dominantie van de globale rechtsgeschiedenis?.....	14
14. Wat is de invloed van de Europese expansie en het kolonialisme?.....	15
15. Blijft deze erfenis in de postkoloniale periode?	16
16. Blevende scheiding tussen publiekrecht en privaatrecht?	17
17. Hoe komt men tot de dominantie van het geleerd recht?	18
18. Beschrijf de verwaarlozing van het common law in het rechtshistorisch onderzoek	19
1.1.5. Rechtshistorische primaire bronnen van het privaatrecht	20
19. Wat zijn primaire bronnen?	20
20. Wat is het effect van het gebruik van primaire bronnen door rechtshistorici?	21
21. Welke belangrijke primaire bronnen zijn er voor het privaatrecht?	22

22. Beschreef het Justiniaanse recht als primaire bron.....	23
23. Wat was de rol van de glossatoren en commentatoren?	24
24. Wat is de rol van de canoniekrechtelijke bronnen?	25
25. Wat is de invloed van het geleerde recht (ius commune)?	26
26. Wat is de rol van het gewoonterecht?	27
27. Wat is de rol van de wetgeving in de moderne periode?.....	28
1.2. Structuur van de cursus	29
2. Het ontstaan van nationale codificaties	30
2.1. Codificatie: tussen verleden en moderniteit	30
28. Is codificatie een modern fenomeen?.....	30
29. Hebben we het over codificaties of compilaties?.....	31
30. Wat zijn de kenmerken van de moderne codificatie?	32
2.2. De verlichting en de moderne school van het natuurrecht	33
31. Welke factoren beïnvloeden de nationale codificaties aan het begin van de 19 ^e eeuw?.....	33
2.2.1. De verlichting	34
32. Wat zijn de voornaamste invloeden van de Verlichting op het recht?.....	34
33. Welke invloed had de Verlichting op het publiekrecht en de samenleving?	35
34. Beschrijf de wetenschappelijke vooruitgang tijdens de verlichting.....	36
35. Beschrijf de culturele bloei tijdens de verlichting.....	37
36. In welke mate brengt de Verlichting kritiek mee op de autoriteit?.....	38
37. Hoe zien we het “verlichte recht”?.....	39
38. Wat is de invloed van het utilitarisme van de Verlichting?	40
2.2.2. De historische evolutie van het natuurrecht.....	41
39. Hoe vindt het natuurrecht zijn oorsprong in de Griekse oudheid?.....	41
40. Wat is de verdienste van Herakleitos van Efeze?	42
41. Wat is de verdienste van Plato voor het natuurrecht?	43
42. Wat is de verdienste van Aristoteles voor het natuurrecht?	44
43. Wat is de verdienste van Marcus Tullius Cicero voor het natuurrecht?	45
44. Wat is de verdienste van Ulpianus en Gaius voor het natuurrecht?	46
45. Wat is de verdienste van Augustinus van Hippo voor het natuurrecht?.....	47
46. Wat is de verdienste van Thomas van Aquino voor het natuurrecht?	48
47. Wat is de verdienste van het humanisme voor het natuurrecht?	49

48. Wat is de verdienste van de school van Salamanca voor het natuurrecht?	50
2.2.3. De moderne school van het natuurrecht.....	51
49. Hoe ontstaat de moderne school van het natuurrecht?.....	51
50. Schets de achtergrond waarom de moderne school de rede centraal stelt	52
51. Wat is de achtergrond van de “More geometrico”?	53
52. Beschrijf de methode die bekendstaat als het Cartesiaanse rationalisme	54
2.2.3.1. Hugo Grotius.....	56
53. Wie was Hugo Grotius?	56
Achtergrond: Hugo Grotius	57
54. Wat zijn de grote principes van Grotius?	66
55. Hoe ziet Grotius de mens als sociaal wezen?	67
56. Wat is het principe van het profane natuurrecht van Grotius?	68
57. Wat is het “Vernunft recht” van Grotius?.....	69
58. Wat is de invloed van Grotius op het latere recht?	70
2.2.3.2. Samuel von Pufendorf.....	71
59. Beschrijf de figuur von Pufendorf.....	71
Achtergrond	72
60. Wat zijn de basisideeën van Pufendorf?	73
61. Beschrijf het natuurrecht als afspiegeling van de goddelijke wil volgens Pufendorf	74
62. Hoe gaat Pufendorf om met het positieve recht?	75
63. Hoe zijn de plichten verdeeld volgens Pufendorf?	76
2.2.3.3. Christian Wolff (1679-1754).....	77
64. Wie was Christian Wolff?	77
Achtergrond: Wolff.....	78
65. Wat is de opvatting van Wolff over het natuurrecht?	80
2.2.3.4. Jean Domat (1626-1696)	81
66. Beschrijf de figuur Jean Domat.....	81
Achtergrond	81
67. Wat zijn de belangrijkste ideeën van Domat	83
68. Hoe is de relatie tussen God en recht volgens Domat?.....	84
69. Wat is de relatie tussen natuurrechten sociale stabiliteit?	85
70. Heeft het succes van het natuurrecht lang geduurd?.....	86

2.3. Voorlopers van de nationale codificaties.....	87
71. Hoe komt men tot de ordonnances van Lodewijk XIV?.....	87
72. Bespreek de figuur Jean-Baptiste Colbert (1619-1683)	88
Achtergrond: Colbert.....	88
73. Wat zijn de vier belangrijke ordonnances van Colbert?	91
74. Geef de voornaamste kenmerken van de ordonnances	92
75. Welke beperkingen hebben de ordonnances?	93
76. Welke houding hebben de verlichte despoten tegenover het recht?	94
77. Wat zijn de kenmerken van de compilaties opgesteld door verlichte despoten? ..	95
78. Welke compilaties worden in de Duitstalige gebieden opgesteld?	96
79. Hoe evolueert het strafrecht in de Verlichting?.....	97